EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.6.4.
COM(2020) 549 final/2

CORRIGENDUM
This document corrects document COM(2020) 549 final of 20.5.2020.
Concerns all linguistic versions except English, French, German and Latvian.
Modification of the document's marking on the cover page.
The text shall read as follows:

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Lettország

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentés

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Lettország

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentés

1. BEVEZETÉS

2020. március 20-án a Bizottság közleményt fogadott el a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének aktiválásáról. Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében, 6. cikkének (3) bekezdésében, 9. cikkének (1) bekezdésében és 10. cikkének (3) bekezdésében, valamint az 1467/97/EK rendelet 3. cikkének (5) bekezdésében és 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározottak szerinti rendelkezés elősegíti a költségvetési politikák összehangolását súlyos gazdasági visszaesés idején. Közleményében a Bizottság megosztotta a Tanáccsal azt a véleményét, miszerint a Covid19-járvány következtében várható súlyos gazdasági visszaesés miatt a jelenlegi feltételek lehetővé teszik a rendelkezés alkalmazását. A tagállamok pénzügyminiszterei 2020. március 23-án egyetértettek a Bizottság értékelésével. Az általános mentesítési rendelkezés aktiválása lehetővé teszi a középtávú költségvetési célhoz vezető kiigazítási pályától való átmeneti eltérést, ha ez középtávon nem veszélyezteti a költségvetés fenntarthatóságát. A korrekciós ág tekintetében a Tanács a Bizottság ajánlására úgy is határozhat, hogy módosított költségvetési pályát fogad el. Az általános mentesítési rendelkezés nem függeszti fel a Stabilitási és Növekedési Paktum eljárásait. Lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek az általában alkalmazandó költségvetési követelményektől, a Bizottság és a Tanács számára pedig biztosítja annak lehetőségét, hogy a Paktum keretében meghozzák a szükséges szakpolitikai koordinációs intézkedéseket.

A lett hatóságok által 2020. március 31-én bejelentett és azt követően az Eurostat által megerősített adatok[1] azt mutatják, hogy a lett költségvetési hiány 2019-ben elérte a GDP 0,2 %-át, miközben a bruttó államadósság a GDP 36,9 %-át tette ki. A 2020. évi stabilitási program szerint Lettország 2020-ra a GDP 9,4 %-ának megfelelő hiányt tervez, míg az adósság a tervek szerint a GDP 51,7 %-a lesz.

A 2020-ra tervezett hiány *prima facie* azt bizonyítja, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében túlzott hiány áll fenn.

Mindezek alapján a Bizottság ezért elkészítette ezt a jelentést, amely elemzi Lettország Szerződésben foglalt hiány- és adósságkritériumoknak való megfelelését. Az adósságkritérium teljesítettnek tekinthető, mivel az adósság szintje nem éri el a Szerződésben a GDP 60 %-ában meghatározott referenciaértéket. Megvizsgálja az érdemleges tényezőket, és megfelelően figyelembe veszi a Covid19-világjárványhoz kapcsolódó komoly gazdasági sokkhatást.

[1] https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f

1. táblázat. Költségvetési hiány és államadósság (a GDP %-ában)

		2016	2017	2018	2019	2020 BIZ	2021 BIZ
Hiánykritérium	Államháztartási egyenleg	0,2	-0,8	-0,8	-0,2	-7,3	-4,5
Adósságkritérium	Bruttó államadósság	40,9	39,3	37,2	36,9	43,1	43,7

Forrás: Eurostat, a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése

2. HIÁNYKRITÉRIUM

A 2020. évi stabilitási program alapján Lettország költségvetési hiánya 2020-ban a tervek szerint eléri a GDP 9,4 %-át, azaz meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel.

A meghatározott referenciaérték 2020-ra tervezett túllépése kivételes, mivel súlyos gazdasági visszaesés eredménye. A Covid19-világjárvány hatását figyelembe véve a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése a 2020. évi reál-GDP 7,0 %-os csökkenését vetíti előre.

A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése alapján a hiány 2021-ben a GDP 3 %-a felett marad, így a Szerződésben meghatározott referenciaérték tervezett túllépése nem átmeneti.

Összegezve, a 2020-ra tervezett hiány meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel. A referenciaérték tervezett túllépése a Szerződés és a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében véve kivételesnek minősül, de nem átmeneti. Így az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződés és az 1467/97/EK rendelet értelmében a hiánykritérium *prima facie* nem teljesül.

3. ÉRDEMLEGES TÉNYEZŐK

A Szerződés 126. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha egy tagállam nem felel meg az egyik vagy mindkét említett kritériummal kapcsolatos követelményeknek, a Bizottság erről jelentést készít. A Bizottság jelentése „figyelembe veszi, hogy a költségvetési hiány meghaladja-e az állami beruházások kiadásait, valamint minden egyéb érdemleges tényezőt, beleértve a tagállam középtávú gazdasági és költségvetési helyzetét”.

Ezeket a tényezőket tovább pontosítja az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (3) bekezdése, amely arról is rendelkezik, hogy kellő figyelmet kell fordítani „minden olyan egyéb tényezőre, amely az érintett tagállam véleménye szerint érdemleges a hiány- és adósságkritériumoknak való megfelelés átfogó értékelése szempontjából, és amelyet az adott tagállam a Tanács és a Bizottság elé terjesztett”.

A jelenlegi helyzetben a 2020 tekintetében figyelembe veendő további kulcsfontosságú tényező a Covid19-világjárvány gazdasági hatása, amely igen jelentős mértékben befolyásolja a költségvetési helyzetet, és rendkívül bizonytalan kilátásokat eredményez. A világjárvány miatt sor kerül az általános mentesítési rendelkezés alkalmazására is.

3.1. A Covid19-világjárvány

A Covid19-világjárvány komoly gazdasági sokkhoz vezetett, amelynek számottevő negatív hatása van az Európai Unió egészében. A GDP-növekedésre jelentett következmények a járvány időtartamától és a nemzeti hatóságok által, valamint európai és világszinten a járvány

terjedésének lassítása, a termelőkapacitások védelme és az aggregált kereslet támogatása érdekében hozott intézkedések időtartamától függnek majd. Az országok olyan költségvetési intézkedéseket fogadtak el, illetve jelenleg is dolgoznak olyan költségvetési intézkedések elfogadásán, amelyek célja az, hogy növeljék az egészségügyi rendszerek kapacitását, és segítséget nyújtsanak a válság által különösen súlyosan érintett egyéneknek és ágazatoknak. Jelentős likviditástámogatási intézkedések és egyéb garanciák elfogadására is sor került. Részletesebb információk függvényében az illetékes statisztikai hatóságoknak meg kell vizsgálniuk, hogy az említett intézkedések azonnali hatással vannak-e az államháztartási egyenlegre. Az említett intézkedések a gazdasági tevékenység visszaesésével együtt a költségvetési hiány és az államadósság jelentős mértékű megnövekedéséhez fognak vezetni.

3.2. A középtávú gazdasági helyzet

Lettország reál-GDP-je 2019-ben a stabil magánfogyasztásnak köszönhetően – de a beruházások és az export növekedésének lassulása mellett – 2,2 %-kal nőtt. A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése alapján a Covid19-járvány és annak megfékezésére irányuló intézkedések hatására a reál-GDP 2020-ban várhatóan 7 %-kal csökken. A határlezárások és a csökkenő külföldi kereslet várhatóan a beruházásokra és az exportra lesznek a legkedvezőtlenebb hatással, míg a fogyasztás várhatóan jobb lesz, mint más országok esetében. A GDP hirtelen visszaesése enyhítő tényező annak értékelése során, hogy Lettország 2020-ban megfelel-e a hiánykritériumnak.

A makrogazdasági előrejelzések nagyon bizonytalanok, mivel a Covid19-világjárvány hatása a korlátozó intézkedések időtartamától és szigorúságától függ. A világjárvány a feltételezettnél súlyosabb és hosszabb időtartamú lehet, ami a járvány megfékezésére irányuló szigorúbb és tartósabb intézkedéseket tehet szükségessé. A feldolgozóipar és az építőipar kínálatára vonatkozóan nincsenek korlátozások. Ennek eredményeképpen ezek az ágazatok a vártnál ellenállóbbnak bizonyulhatnak, amennyiben a kereslet helyreáll. Ugyanakkor elképzelhető, hogy az uniós gazdaság helyreállítása nem az előrejelzéseknek megfelelő gyors ütemben halad, ami Lettországban a helyreállítás elhúzódását eredményezheti.

3.3. A középtávú költségvetési helyzet

Az eredményadatok és a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése alapján 2019-ben a GDP 1,7 %-ának megfelelő lett strukturális hiány – figyelembe véve a GDP 0,5 %-át kitevő egészségügyi reformhoz kapcsolódó engedményt – az értékelés szerint közel lesz a GDP -1,0 %-ában meghatározott középtávú költségvetési célhoz, ami azt mutatja, hogy megfelel a Stabilitási és Növekedési Paktum követelményeinek.

A stabilitási program előrejelzése alapján a költségvetési hiány 2020-ban 9,4 %-ra romlik. A gazdasági visszaesés várhatóan a GDP mintegy 5 %-ával csökkenti az államháztartási adóbevételeket és a nem adójellegű bevételeket. A munkanélküliség növekedése, valamint a betegszabadság és a szociális ellátás iránti igények növekedése várhatóan a GDP mintegy 1 %-ának megfelelő kiadást fog eredményezni. Továbbá a vállalkozásokat és a háztartásokat támogató intézkedések várhatóan a GDP 3 %-ával növelik 2020-ban a költségvetési hiányt. A válságreagálási intézkedések magukban foglalják a három évig terjedő adóhalasztási lehetőségeket, a kényszerszabadságolt munkavállalók és a munkanélküliek

jövedelemtámogatását, valamint likviditási és ágazati támogatási intézkedéseket. Az ösztönző intézkedések többsége a tervek szerint 2021-ben fejeződik be.

A Bizottság tavaszi előrejelzése alapján a költségvetési hiány 2020-ban várhatóan eléri a GDP 7,3 %-át. Ez azt feltételezi, hogy az ösztönző intézkedések a stabilitási programban foglalthoz hasonló hatást fejtenek majd ki, ugyanakkor a foglalkoztatás előre jelzett csökkenése alacsonyabb lesz, és a kiadási oldalon az automatikus stabilizátorok a feltételezés szerint 2020-ban szintén alacsonyabbak lesznek. A makrogazdasági és költségvetési előrejelzések közötti különbségek az azokat övező nagy fokú bizonytalanságról tanúskodnak.

3.4. A tagállam által előterjesztett egyéb tényezők

A lett hatóságok 2020. május 15-én az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (3) bekezdésével összhangban az érdemleges tényezőket ismertető levelet továbbítottak. Az előző szakaszokban bemutatott elemzés már lényegében tartalmazza a hatóságok által előterjesztett érdemleges tényezőket. Különösen a költségvetési hiányra vonatkozó, a Szerződésben meghatározott referenciaérték túllépése kizárólag a Covid19-válság hatásának tudható be.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

A stabilitási program alapján Lettország költségvetési hiánya 2020-ban a tervek szerint a GDP 9,4 %-ára emelkedik, így meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és nem marad közel ahhoz. A referenciaérték tervezett túllépése kivételesnek minősül, de nem átmeneti.

A Szerződéssel és a Stabilitási és Növekedési Paktummal összhangban ez a jelentés az érdemleges tényezőket is megvizsgálta.

Mivel a tervezett hiány jóval a GDP 3 %-a feletti, és a határérték túllépése nem átmeneti, valamint figyelembe véve valamennyi érdemleges tényezőt, összességében az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződésben és az 1467/97/EK rendeletben meghatározott hiánykritérium nem teljesül.